

Meie puukoolis on istikud müügil nii pottides ehk konteinerites kui ka paljasjuursena koos turbaga kilekotti pakendatult. Paljasjuursete istikute müügiaeg on aprillis ja mais, muul ajal on taimed müügil pottides.

Paljasjuursed istikud

Kevadel lähevad paljasjuursena kohe müüki just kõige tugevamad ja suurema juurega istikud. Kuna meie müüme kõiki paljasjuurseid taimi niiskesse turbasse pakitult, ei ole nende juured kuivanud.

Paljasjuurse taimi istutamiseks:

1. Kaeva istutusauk. Selle suurus sõltub taimi juurest ja sellest, kui palju soovite lisada kompostmulda, kõdusõnnikut või muud orgaanilist ainet. Kui istutuskoht on huumusvaese pinnasega, rohukamaras või paeses pinnases, tuleb auk kaevata suurem. Rohukamara puhul peab auk olema laiem, et umbrohi ei kasvaks kohe taimi ümber. Kui on probleeme mügride ja muude närilistega, peaks istutusauk olema piisavalt suur, et on võimalik paigutada juurte ümber 0,5 m sügavusele maa sisse tihe metallvõrk, mis takistab mügrisid juurte kallale pääsemast. Huumusrikka läbiküntud või kaevatud pinnase puhul ei ole orgaanilise aine lisamine tingimata vajalik.
2. Kui auk on valmis kaevatud, segatakse muld ja muu orgaaniline aine või väetis omavahel läbi ja kuhjatakse augu keskele kõrgem mullakuhik.
3. Seejärel võetakse taim pakendist välja ja vaadatakse üle selle juured. Vajadusel võib mõnda liigpikka juurt kärpida, sealjuures ka otsi, mis on kuivanud või kahjustunud.
4. Istik asetatakse augus olevale mullakuhikule ja suunatakse juured otsaga allapoole. Selleks, et istik paigal seisaks on soovitatav juured kergelt mullakihi katta.
5. Pärast seda, kui taim on istutusauku asetatud, tuleb auku valada vett. Miinimumkogus on kaks ämbritäit istutusaugu kohta, aga kuiva mulla puhul tasub kogust kahekordistada. Kui vesi jääb pidama ja enam maasse minna ei taha, on õige aeg hakata auku kinni ajama.
6. Auku tuleb kinni ajada pikkamööda, et sissevisatud muld saaks vett endasse imada.

7. Kui istutusauk on täis, kuid veel vesine ja vetruv, jätke muld järgmise päevani vajuma ning siis lisage seda vajadusel juurde. Samuti tasub teha rehaga istiku ümber natuke kõrgem ringikujuline vall, mis hõlbustab edaspidist kastmist.
8. Sellisel viisil istutatud taime pole vaja uuesti kasta enne paari nädala möödumist (juhul, kui ilm on kuiv). Enamasti jääb mulla alumistesse kihtidesse piisavalt niiskust, nii et ärakuivamine puud ei ähvarda. Kui kasta on vaja, siis tuleb seda teha korraga ja põhjalikult.

Potiistikud

Poti- ehk konteineristikute istutamise põhimõtted on sarnased:

1. Kaeva istutusauk. Selle suurus sõltub taime juurest ja sellest, kui palju soovite lisada kompostmulda, kõdusõnnikut või muud orgaanilist ainet. Kui istutuskoht on huumusvaese pinnasega, rohukamaras või paeses pinnases, tuleb auk kaevata suurem. Rohukamara puhul peaks auk olema laiem, et umbrohi ei kasvaks kohe taime ümber. Kui on probleeme mügride ja muude närilistega, peab istutusauk olema piisavalt suur, et on võimalik paigutada juurte ümber 0,5 m sügavusele maa sisse tihe metallvõrk, mis takistab mügrisid juurte kallale pääsemast. Huumusrikka läbiküntud või kaevatud pinnase puhul ei ole orgaanilise aine lisamine tingimata vajalik.
2. Kui auk on valmis kaevatud, segatakse muld ja muu orgaaniline aine või väetis omavahel läbi ja kuhjatakse augu keskele kõrgem mullakuhik.
3. Seejärel võetakse taim pakendist välja ja vaadatakse üle selle juured. Vajadusel võib mõnda liigpikka juurt kärpida, sealjuures ka otsi, mis on kuivanud või kahjustunud.
4. Istik asetatakse augus olevale mullakuhikule ja suunatakse juured otsaga allapoole. Selleks, et istik paigal seisaks on soovitatav juured kergelt mullakihiga katta.
5. Pärast seda, kui taim on istutusauku asetatud, tuleb auku valada vett. Miinimumkogus on kaks ämbritäit istutusaugu kohta, aga kuiva mulla puhul tasub kogust kahekordistada. Kui vesi jääb pidama ja enam maasse minna ei taha, on õige aeg hakata auku kinni ajama.
6. Auku tuleb kinni ajada pikkamööda, et sissevisatud muld saaks vett endasse imada.
7. Kui istutusauk on täis, kuid veel vesine ja vetruv, jätke muld järgmise päevani vajuma ning siis lisage seda vajadusel juurde. Samuti tasub teha rehaga istiku ümber natuke kõrgem ringikujuline vall, mis hõlbustab edaspidist kastmist.
8. Sellisel viisil istutatud taime pole vaja uuesti kasta enne paari nädala möödumist (juhul, kui ilm on kuiv). Enamasti jääb mulla alumistesse kihtidesse piisavalt niiskust, nii et ärakuivamine puud ei ähvarda. Kui kasta on vaja, siis tuleb seda teha korraga ja põhjalikult.

NB! Potiistikute puhul tuleb lisaks tähelepanu pöörata mõningatele iseärasustele:

- Esiteks tuleb kilepott eemaldada, mida on kõige lihtsam teha käärde abil.

- Kui turvas on potis kuiv (st pott on tõstes väga kerge), siis tuleb taim vähemalt paariks tunniks suuremasse anumasse likku panna. Seda võib teha nii enne kui ka pärast kile eemaldamist.
- Potist välja kasvanud juureotsad võib kas lühemaks lõigata või kile juureotste vahelt eemaldada. Mõnikord (eriti just sügisepoole) on kilest läbi kasvanud juured ilusad ja terved ning need tasub alles jätta.
- Sageli on juured ümber poti sisemiste äärte keerdunud. Võimalusel võib proovida neid lahtisemaks harutada või soputada, mida on kergem teha pärast istiku leotamist. Mõnda juurt võib soovi korral ka kärpida.
- Suve algul, kui istikul on äsjakasvanud rohtsed võrsed, tuleb harutamiseks olla ettevaatlik ja jääda ainult leotamise juurde, muidu võivad õrnad noored võrsed longu vajuda.
- Samal aastal potti pandud taimede juured veel keerdunud ei ole ja vajuvad ise õigesse suunda - seega, mida vähem neid puutada, seda parem.
- Potitaimi võib istutada kogu vegetatsiooniperioodi vältel. See tähendab, et pole vaja oodata mingit õiget aega. Taimi võib maha kasvama panna ka palaval suvel, kui järgida eelmainitud kastmispõhimõtteid.

Pookekoht ja kastmine

Istutamisel vajab eraldi tähelepanu pookekoht. Enamasti on pookekoht hästi näha (väike jõnks või paksend tüve allosas). Eriti vegetatiivalusel õunapuudel ja mõningatel murelisortidel tekib pookepiirkonda jämedam sibulakujuline koht, mis on täiesti normaalne, ja ei kujuta endast mingit ohtu või defekti.

- **Õuna- ja pirnipuude pookekoht** peab jääma enam-vähem maapinnaga tasa või otse mullapinnale. Silmaga hinnates jätke pookekoht enam-vähem mullapinnale.
- **Ploomipuude pookekoht** on soovitatav jätta kuni 5 cm mulla sisse, kuna ploomipuud kipuvad ajama pookekoha alt palju metsikuid võrseid. Need tuleb kindlasti eemaldada, sest muidu lämmatavad võrsed taime kultuurosa ära. Ehkki ploomipuud kipuvad olema külmaõrnemad, on need samas võimelised kahjustusest taastuma, kui on veidigi kultuurosa alles. Mulla või lume alla jääv kultuurosa pääseb sageli külmakahjustusest ja kasvatab uue võra.
- **Kirsi- ja murelipuude** istutamisel jääb pookekoht kas mullaga tasa või hästi natuke mulla sisse.
- **Marja- ja ilupõõsastel pookekohta ei ole.** Väheste harudega põõsad võib istutada julgelt tublisti sügavamale, et neil tekiks rohkem harusid.

Kellel on soov istutamise kohta veelgi rohkem teada saada, siis soovitan lugeda **Jaan Kivistiku "Puuviljaaedniku istutusraamat"**.